

Residuen van mierenzuur in honing

Mierenzuur komt van nature in kleine hoeveelheden voor in honing. Het is niet duidelijk welk gedeelte van het mierenzuur in honing van de nectar en welk gedeelte van de bijen afkomstig is. De gevonden waarden van mierenzuur variëren van 9 tot 1.229 mg per kg honing. Zwak aromatische honingen zoals acacia hebben lagere waarden aan mierenzuur dan honing met een sterk aroma zoals heidehoning. Honing van honingdauw (luizenhoning) bevat een aanzienlijk hoger gehalte aan mierenzuur dan bloesemhoning. In Zwitserland, in het bijeninstituut te Bern, is de afgelopen jaren veldonderzoek gedaan naar mogelijke residuen in honing van diverse varroabestrijdingsmiddelen o.a. mierenzuur. Het onderzoek werd in 1996, 1997 en 1998 uitgevoerd op diverse bijenstanden. Bij dit onderzoek werden de bijenvolken voor de bestrijding van de varroamijt, in het najaar met mierenzuur behandeld. De bijenvolken zijn meestal tweemaal met mierenzuur behandeld in augustus en in september. Vervolgens werd in het daaropvolgend jaar de voorjaarshoning onderzocht. Van bijenstanden waar geen voorjaarshoning werd geoogst werd een monster zomerhoning onderzocht. De bijen van de controle-bijenstanden werden behandeld met Apistan.

Van deze controlebijenstanden zijn, gedurende de drie onderzoeksjaren, 24 honingmonsters onderzocht. In deze monsters varieerde het gehalte aan mierenzuur van 17 tot 85 mg/kg honing, gemiddeld 41 mg mierenzuur per kg honing. Van de honing van de volken die met mierenzuur behandeld waren zijn 27 monsters onderzocht. Deze monsters bevatten 17 tot 157 mg mierenzuur, gemiddeld 84 mg mierenzuur per kg honing. Er is dus een hoger gehalte aan mierenzuur in deze honing vastgesteld maar deze valt ruim binnen de natuurlijke afwijkingen die bij honing voorkomen. Er is geen toename vastgesteld van het gehalte aan mierenzuur in de honing na een toenemend aantal jaren van behandelingen.

Indien mierenzuurbehandelingen in de lente werden uitgevoerd waren de residuwaarden wel veel hoger; gemiddeld 193 mg per kg honing met een maximum van 417 mg per kg honing. Gebruik van mierenzuur voor de bestrijding van varroamijten in het voorjaar geeft dus een grote kans op te hoge residuen van mierenzuur in de honing, die na deze behandeling van de bijenvolken wordt geoogst.

Bron: *Apidologie*, 33: 399-409 (2002)

Brochures en videofilms van PPO bijen

De verkoop van alle PPO publicaties is centraal geregeld vanuit PPO Lelystad.

U kunt brochures en videofilms bestellen door het betreffende bedrag over te maken op bankrekening 36.70.17.369 t.n.v. Praktijkonderzoek Plant en Omgeving – Publicatieverkoop te Lelystad. Vermeld hierbij de titel van de brochure en/of videofilm, de bestelcode en het gewenste aantal exemplaren. Vergeet niet uw volledige naam en adres te vermelden.

Videofilm: **Winning en verwerking van honing**. Deze film duurt 31 minuten en is uitermate geschikt voor vertoning op een verenigingsavond eventueel gecombineerd met een honingkeuring. Bestelnummer: 260, prijs €16,-.

Videofilm: **Duurzame varroabestrijding**. Deze film van 25 minuten is in 2000 gemaakt en geeft informatie over de levenswijze van de varroamijt in het bijenvolk. Daarnaast wordt informatie gegeven over de duurzame bestrijding van de varroamijt door de darrenraatmethode en de behandeling met mierenzuur. De bestelcode van deze film is PPO 259. De prijs bedraagt €16,-.

Videofilm: **Bijenhouden met succes**. In deze nostalgische film uit 1953 van 50 minuten wordt de Aalstermethode gepromoot. Het bestelnummer van deze film is 255 en de kosten bedragen €16,-.

Daarnaast zijn de onderstaande brochures van PPO Bijen op dezelfde wijze te verkrijgen.

Bestelcode	Titel	Jaar	Prijs in €
254	Insect Pollination in Greenhouses	2001	34,00
253	Pollenanalyse	1999	16,00
251	Het telen van hommels	1996	5,00

Zie ook www.ppo.dlo.nl

Nieuwe clustermanager PPO BFP

Peter van Erp is benoemd tot interim-clustermanager van de PPO-cluster Bijen, Fruit en Paddestoelen (BFP). Hij volgt hiermee Marcel Stallen op. Voor PPO is een goede aansluiting op de vragen uit de praktijk (sectoren, bedrijfsleven) uitermate belangrijk. Het bleek dat deze aansluiting bij BFP verbeterd moest worden. De directie heeft met de leidinggevenden in het cluster uitgebreid besproken hoe de situatie zo snel mogelijk verbeterd kan worden. Afsproken is dat Peter van Erp als interim-clustermanager de heroriëntatie voor zijn rekening neemt. Marcel Stallen gaat zich richten op internationale projecten.